

Asker
kommune

SENIORTRÅKK: BORGEN OG HØN 2024

SENIORMEDVIRKNING I ALDERSVENNLIG STEDSUTVIKLING

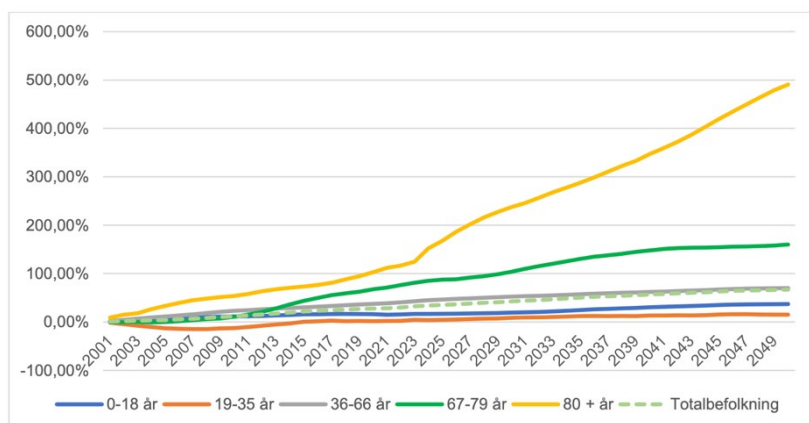
Innholdsfortegnelse

Innledning.....	2
Seniortrakk som medvirkningsmetode.....	3
Rekruttering av deltakere	3
Gjennomføring:	4
Resultater: Borgen.....	5
<i>Fysiske omgivelser og uteområder</i>	<i>5</i>
<i>Sosiale møteplasser.....</i>	<i>5</i>
<i>Tilbud og tjenester.....</i>	<i>6</i>
<i>Funn fra trakk:.....</i>	<i>7</i>
Resultater: Høn	9
<i>Fysiske omgivelser.....</i>	<i>9</i>
<i>Sosiale møteplasser.....</i>	<i>10</i>
<i>Tilbud og tjenester.....</i>	<i>10</i>
<i>Funn fra trakk:.....</i>	<i>11</i>
Hovedfunn	12
Generelle erfaringer	12
Begrensinger ved metoden og videre anbefalinger	13

Innledning

I de kommende tiårene vil den demografiske sammensetningen i Norge endres betydelig. Det vil bli flere eldre totalt og det vil bli flere av de eldste eldre. En aldrende befolkning kan føre til utfordringer på flere samfunnsområder, inkludert helsevesen, bolig,

transport og sosiale tjenester. Uten tilstrekkelig tilpasning kan disse sektorene oppleve belastninger som påvirker samfunnets overordnede funksjon.

Befolkningsframskriving for Asker kommune 2000 - 2050, etter aldersgrupper

Ut fra befolkningsframskrivingene i Asker så ser man en markant økning i antall eldre innbyggere og spesielt i gruppen 80 + år. På bakgrunn av dette er det viktig å utvikle aldersvennlige steder for å møte denne utfordringen. Å skape slike miljøer handler ikke bare om tilgjengelighet og utforming, men også om å fremme trivsel og deltakelse på tvers av aldersgrupper og i denne sammenhengen er medvirkning viktig.

Seniortrakk er en medvirkningsmetode som tar sikte på å inkludere eldre borgere i planleggingen av aldersvennlige lokalsamfunn. Metoden vektlegger direkte innsikt fra de eldre basert på deres erfaringer og behov i nærmiljøet. Innsikten fra seniortrakk kan gi verdifull kunnskap som er relevant både for fysisk planlegging og tjenester kommunen har ansvar for, og informasjonen kan brukes som en del av det lokale kunnskapsgrunnlaget før og underveis i planprosesser.

Denne rapporten vil undersøke Asker kommunes erfaringer med seniortrakk som metode for medvirkning i aldersvennlig stedsutvikling. Det vil bli sett på innsikter og anbefalinger som kan trekkes fra denne tilnærmingen, og hvordan disse kan bidra til å utforme fremtidige planer og tiltak for å skape gode og aldersvennlige miljøer.

Seniortrakk som medvirkningsmetode

Seniortrakk er en medvirkningsmetode som brukes for å samle informasjon om hvordan eldre innbyggere i kommunen opplever sine nærmiljøer. Denne tilnærmingen er inspirert av barnetrakkmetoden, et verktøy utviklet av Norsk Design og Arkitektursenter. I planleggingsprosessen ble det hentet betydelig inspirasjon fra «Seniortrakk og andre medvirkningsmetoder for å skape aldersvennlige samfunn» (NIBR-rapporten fra 2020:4.) og «Lytt til senioren!» (NIBR/AFI rapport fra 2017).

For å sikre bred innsikt fra deltakerne ble metoden kombinert med dialogverksteder og oppfølgingsmøter. I tillegg ble en app benyttet under trakkene for å samle geografiske data underveis.

Rekruttering av deltakere

For å nå ut til senioren ble invitasjoner sendt gjennom innbyggerpanelet¹, spesifikt rettet mot relevante postkoder og med en aldersgrense på 65+ år. Denne aldersgrensen ble valgt med tanke på å treffe målgruppen pensjonister, som ofte bruker offentlige rom og tjenester på andre tidspunkter enn de som er i arbeid, og som har mer tid til å bli med på initiativer som dette. Til tross for dette, resulterte rekrutteringsforsøket gjennom innbyggerpanelet i begrenset respons.

Har du lyst til å dele erfaringer om hvordan du opplever ditt nærmiljø?

Det kan være flere grunner til den lave responsen, inkludert manglende bevissthet om prosjektet, teknologiske hindringer eller generell desinteresse blant målgruppen. Som et supplement ble det tatt kontakt med velforeninger og privatpersoner for å rekruttere deltakere. Dette resulterte i mer respons, sannsynligvis fordi det ble oppdrettet direkte kontakt og tydelig kommunikasjon om hva medvirkningen innebar. I samarbeid med

¹ Innbyggerpanelet er et digitalt initiativ fra kommunen der innbyggerne kan registrere seg og få tilbud om å delta i spørreundersøkelser, brukertester eller fysiske samlinger. Målet er å gi innbyggerne en stemme i saker som angår dem direkte, og å utvikle kommunen i tråd med deres ønsker og behov.

velforeningene ble informasjonen delt i deres Facebook-gruppe, og dette førte til at en deltaker meldte seg.

Gjennomføring

Det ble gjennomført til sammen to tråkk; ett på Borgen 4. Mars og ett på Høn 25. April med formål om å fange opp eventuelle sesongmessige variasjoner i områdene.

Før tråkkene ble det organisert dialogverksted hvor det ble det satt fokus på tre hovedtemaer:

1. Fysiske steder
2. Sosiale møteplasser
3. Tilbud og tjenester

Deltakerne ble oppmuntret til å diskutere positive steder, steder de ikke liker, samt å dele ønsker og behov for området. Dette bidro til å skape et grundig bilde av seniorennes perspektiver og behov i nærmiljøene samt å gi dem en forståelse av hva de skulle være oppmerksomme på under tråkkene.

Etter dialogverkstedet ble det gått en tur i det aktuelle området. Omgivelsene ble utforsket, og en kartleggingsapp (ArcGIS survey) ble brukt for å registrere deltakernes observasjoner og vurderinger av ulike kvaliteter ved stedet. Denne appen gjorde det mulig å dokumentere deltakernes inntrykk i sanntid og sikre nøyaktig registrering av data.

En uke etter tråkkene ble det arrangert et oppfølgingsmøte, hvor funnene fra tråkkene ble gjennomgått og analysert i fellesskap. Deltakerne fikk mulighet til å dele ytterligere observasjoner og refleksjoner basert på sine erfaringer fra turene. Dette møtet ga en mulighet for en grundigere diskusjon og refleksjon rundt de innsamlede dataene, og deltakerne kunne bidra med eventuelle innspill og nye perspektiver.

Resultater: Borgen

Seniortrålket arrangert den 4. mars 2024 bestående av fire damer og én mann, var et vellykket initiativ for å samle inn verdifulle innsikter fra seniorer i lokalsamfunnet. Med fokus på å utforske fysiske omgivelser, sosiale møteplasser, og tilbud og tjenester i nærområdet, ga denne aktiviteten et bredt innblikk i deltakernes perspektiver og behov.

Fysiske omgivelser og uteområder

Under dialogverkstedet delte deltakerne sine observasjoner og meninger om de fysiske omgivelsene og uteområdene rundt Borgen. De la vekt på flere positive kvaliteter, inkludert den vakre naturen som innbyr til turer, spesielt opp forbi Borgen skole og Drengsrudvann. Utsikten ble spesielt verdsatt, med en deltaker som beskrev: «følelsen av å kunne puste fritt mens de så på sjøen».

Videre identifiserte deltakerne også negative kvaliteter, som trafikk, støy og glatte veier, noe som hindret dem i å nyte området fullt ut. Det var generelt sett også bekymring for nye boligprosjekter og tap av grøntområder, med en deltaker som bemerket at Asker Sentrum allerede var «fullt». Mangelen på en sammenhengende gangsti rundt Drengsrudvann ble også påpekt som et mangel/ønske.

I tillegg til å diskutere de fysiske omgivelsene, delte deltakerne også andre kommentarer. De bemerket at de sjelden oppholdt seg mye på Borgen. En deltaker nevnte at hun noen ganger pleide å kjøre dit for å parkere bilen for så å gå inn i skogen. Samtaler om organiserte turer og interessen for å utforske historien på Borgen ble også nevnt, sammen med positive tilbakemeldinger på kollektivtransport.

Sosiale møteplasser

Under diskusjonene om sosiale møteplasser fremhevet deltakerne flere positive aspekter ved området. De satte pris på de mange gode sosiale tilbudene i Asker generelt, samt spesifikke aktiviteter som Seniorkino og arrangementer på biblioteket, som for eksempel «god bok» hver uke. Til tross for disse positive elementene pekte deltakerne på at de synes det var vanskelig å få oversikt over de ulike arrangementene og tilbudene som finnes, og en

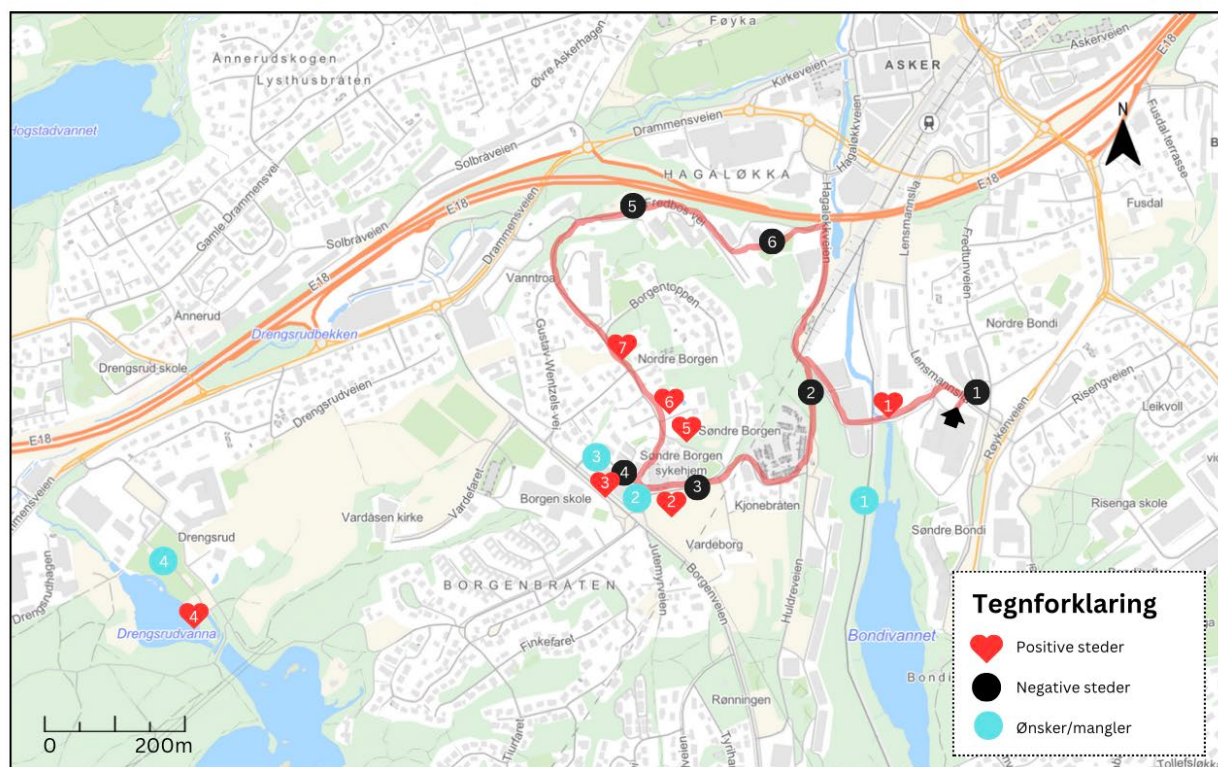
deltaker uttrykte at: «det er vanskelig å holde seg oppdatert på hva som skjer når tradisjonelle informasjonskanaler blir erstattet av digitale». I tillegg påpekte deltakerne at innbyggertorget i Asker sentrum virker lite innbydende og litt bortgjemt.

Tilbud og tjenester

I den siste delen av dialogverkstedet ble tilbud og tjenester i nærområdet diskutert.

Deltakerne var generelt positive til de tilgjengelige tilbudene og tjenestene, og bemerket at dette var en viktig grunn til at de hadde valgt å bosette seg i området. De roste tilgjengeligheten og bekvemmeligheten ved å ha alt innen gangavstand, og en deltaker vurderte til og med å selge bilen sin på grunn av dette. Det var få negative tilbakemeldinger som ble delt, noe som tyder på en overveiende tilfredshet med det eksisterende tilbudet. Den eneste mangelen som ble nevnt var behovet for et apotek på Borgen og en deltaker uttrykte også at det hadde vært fint med et samlingssted for katolikker.

Funn fra tråkk:

- 1 Hyggeligere å gå her og ta en rundtur enn å gå rett ned til sentrum.
- 2 Fin utsikt her
- 3 Innbyggertorget Borgen: Hyggelig møteplass og gode tilbud
- 4 Drengsrudvanna: Veldig fint å gå tur her, kan også bade
- 5 Kulturhagen
- 6 Turkart
- 7 Hyggeligere å gå denne veien enn Borgenveien «Stillere og roligere og litt mer historie»

- 1 Mye trafikk
- 2 Bratt og glatt om vinteren
- 3 Omsorgssenteret: Lite inviterende, litt dødt utenfor de det er ment for
- 4 Baksiden av rema 1000, trist og kjedelig vegg.
- 5 Mye støy fra motorveien og derfor ikke en rute deltakerne pleide å gå
- 6 Unngår å gå her

- 1 Ønske om sti rundt bondivann
- 2 Trist vegg bak rema 1000, ønske om kunst eller et stort kart
- 3 Ønske om at bokkiosken er åpen hele året
- 4 Ønske om bedre sti rundt Drengsrudvann

Turen ble innledet ved å la deltakerne velge retningen, samtidig som de ble oppfordret til å dele tanker om hvorfor de valgte den ene veien fremfor den andre. Underveis i samtaler ble det igjen påpekt støy som et hinder for en mer behagelig opplevelse. Det ble også bemerket av deltakerne at enkelte deler av ruten kunne bli glatte om vinteren, noe som førte til at de vanligvis unngikk disse områdene til fots. Til tross for at deltakerne ikke tilbrakte mye tid i området til vanlig, ble turen verdsatt for den fine utsikten og den rike historien Borgen har å by på. Spesielt ble kunstmiljøet nevnt, med referanser til flere kunstnere som har bodd og virket i området.

Underveis på turen ble det gjort stopp ved forskjellige steder av interesse. Ved det nye omsorgssenteret og Rema 1000 tok deltakerne seg tid til å reflektere over den nye arkitekturen i området, og deltakerne ga uttrykk for misnøye over det de oppfattet som «trist og monotont» design. En deltaker nevnte også at omsorgssenteret kunne vært en hyggelig møteplass for pasienter og pårørende, men at det nå virker lite inviterende. Videre passerte vi Borgen Innbyggertorg der en av deltakerne til og med traff noen bekjente, noe som indikerer at eldre benytter seg av dette tilbudet. Utenfor innbyggertorget pekte en deltaker på en bokkiosk og uttrykte et ønske om at den skulle være åpen hele året

Baksiden av Rema 1000

For å unngå områder med mye trafikk og støy, ble det valgt å gå en gammel vei gjennom et boligområde på tilbakeveien. Underveis passerte vi noen av blokkene på Borgen der refleksjoner rundt arkitekturen ble delt, og det ble uttrykt at dette ikke var et område deltakerne vanligvis besøkte eller ønsket å besøke.

Resultater: Høn

Under dialogverkstedet som fant sted på Rådhuset den 25. april 2024, ble de samme temaene diskutert som på tråkket på Borgen. Deltakerne bestående av tre damer og en mann, brakte med seg et variert utvalg av perspektiver som bidro til gode diskusjoner.

Fysiske omgivelser

Det ble påpekt flere positive kvaliteter ved Høn og deltakerne beskrev området som rolig og vakkert, med villaveiene fungerende som gode turveier. Gravlunden ble trukket frem som et fint sted å gå tur fordi det er gode solforhold og rikelig med benker.

Under dialogverkstedet ble også flere negative kvaliteter ved området belyst, som reflekterer bekymringene og utfordringene som eldre står ovenfor. En av bekymringene som ble uttrykt var knyttet til mobilitet for personer med nedsatt bevegelsene på HØ2. Her er det bratt terreng og det er derfor blitt oppført en universell vei som skal fungere som en snarvei opp. Til tross for at denne veien er utformet med tanke på universell utforming, ble det påpekt at den var altfor bratt, noe som gjør det utfordrende for personer som bruker rullator å bevege seg rundt, spesielt om vinteren. En deltaker uttrykte frustrasjon over den lange omveien som måtte tas for å unngå denne bratte veien, som ytterligere kan begrense fremkommeligheten for eldre personer med nedsatt mobilitetsevne. Mangelen på universell utforming på Høn stasjon ble også identifisert som et problem. Ingen av deltakerne hadde i dag problemer med helsen som gjorde at de selv var påvirket av dette, men uttrykte at dette var noe som kunne bli utfordrende for dem i fremtiden.

Deltakerne formidlet også bekymring for trafikken i veiene i lys av den planlagte boligutbyggingen, og så på den forventede økningen av antall biler i området som en potensiell risiko for trafiksikkerheten. Videre pekte deltakerne på at undergangen mot Undelstad var veldig bratt og at det fort kunne forekomme ulykker der.

På dialogverkstedet ble også mangler og ønsker identifisert. Dette inkluderte behovet for bedre bussforbindelser til populære tursteder som Semsvannet, flere parkeringsmuligheter ved utfartsområder, flere benker, samt en god sti fra Asker Sentrum opp mot Semsvannet.

En deltaker fremmet også ideen om en rullatorsti ved bo-og omsorgssenteret, som ville vært et verdifullt tillegg for beboerne og pårørende

Sosiale møteplasser

Når det gjaldt sosiale møteplasser og kulturtilbud/aktiviteter, ble det påpekt at selv om det er mange gode sosiale tilbud i Asker generelt, oppleves innbyggertorget i sentrum som litt gjemt bort. Gravlunden ble igjen fremhevet som en hyggelig møteplass, og flere av deltakerne uttrykte glede over å besøke Nakuhel. Det ble imidlertid påpekt at bilen ofte ble brukt for å komme dit.

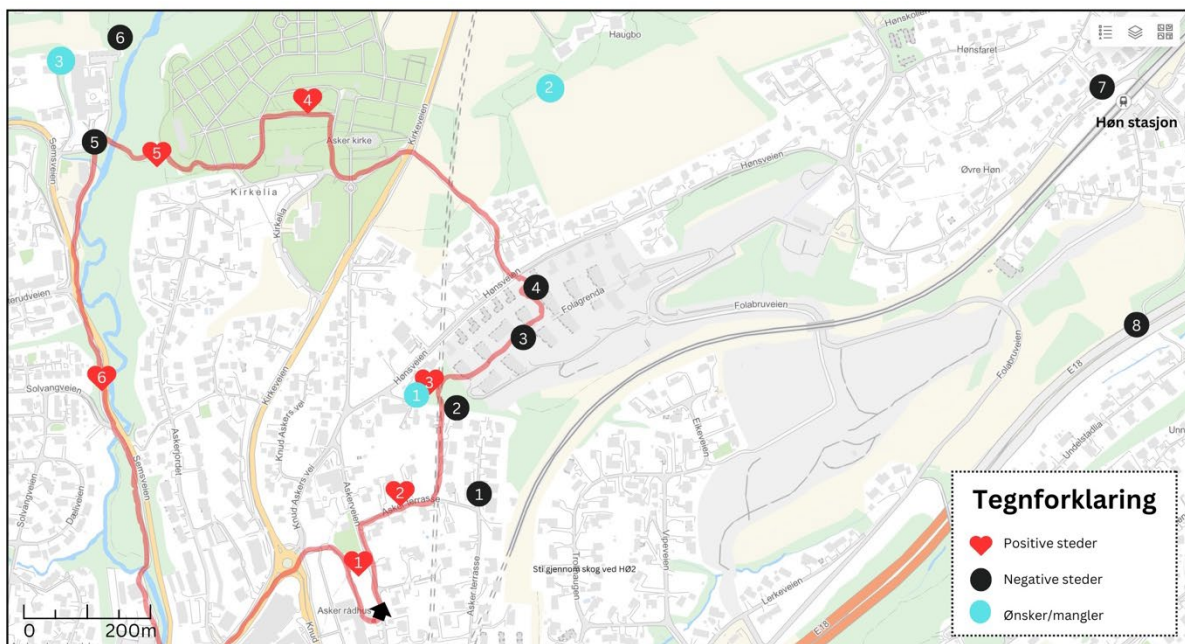
Tilbud og tjenester

På dialogverkstedet var tilbakemeldingene om tilbud og tjenester i kommunen positive. Deltakerne ga uttrykk for at de var tilfredse med tilgjengeligheten og kvaliteten på tjenestene i nærområdet (Asker Sentrum). En interessant observasjon var at når deltakerne ble spurt om de ville ha det samme synet på tilbudene når de ble eldre og kanskje mindre mobile ga de uttrykk for at de ikke hadde tenkt så mye på dette.

Når det gjaldt bruk av fremkomstmiddel for å nå tjenestene de brukte, var det vanligste svaret at de ofte brukte bilen. Dette understreker avhengigheten av privatbilisme i området. Videre hadde deltakerne lite negativt å si om tilbud og tjenester i kommunen. Det ble ikke identifisert spesifikke mangler eller utfordringer som de mente trengte forbedring. Samtalen berørte imidlertid temaet hjemmetjenester, der en deltaker påpekte at ideen om å bo hjemme hadde blitt strukket for langt, og at ikke alle ønsker å bo så lenge hjemme.

Funn fra tråkk:

Etter dialogverkstedet ble det arrangert tur i nærområdet for å kartlegge stedskvaliteter. På samme måte som på Borgen fikk deltakerne her bestemme ruten selv. Selv om det kom frem mange gode innspill på dialogverkstedet, er det når man er ute at de gode innspillene kommer frem. På dette tråkket deltok en person som var svært opptatt av stier, så det ble i stor grad fokusert på dette.

- 1 Tidligere barnepark ved enden av rådhuset
- 2 Det er trivelig å ta en tur gjennom villaveiene
- 3 Sti som brukes som snarvei mot sentrum gjennom skog ved HØ2
- 4 Gravlundene: Fint å gå tur, gode solforhold og mange benker
- 5 Den gamle kirkeveien: Fint å gå her, men ikke på vinteren
- 6 Hyggelig å gå denne veien ned mot sentrum. Brukes også som rundtur.

- 1 Trafikksfarlig kryss: Bekymring for trafikken i villaveiene når de nye boligene på Hønefoss oppføres.
- 2 Usikker på om man kan gå her, gir inntrykk av å være en blindvei
- 3 Ikke begeistret for den nye arkitekturen her
- 4 Universelt utformet vei som er for bratt
- 5 Snø måkes ned i stien som gjør det utfordrende å gå her om vinteren
- 6 Bygget ny ladestasjon for elbiler her som gjør at man må "klatre over en mur for å komme til stien som ligger bak"
- 7 Hønefoss stasjon: mangler universell utforming
- 8 Undergangen mot Undelstad: Veldig bratt, spesielt om man kommer med sykkel

- 1 Ønske om å få til en avtale med grunneier om stien som går her som mange bruker som snarvei
- 2 Ønske om å gjøre denne stien offisiell. «Viktig forbindelse» påpekte en av deltakerne.
- 3 Ønske om rullatorsti ved bo- og omsorgssenteret, som ville vært et verdifullt tillegg for beboerne og de pårørende.

Hovedfunn

Hovedfunnene som kan trekkes ut fra Seniortråkkene på Borgen og Høn gir verdifull innsikt i hva som er viktig for eldre i nærmiljøene deres og hvilke faktorer som kan bidra til å skape aldersvennlige steder:

1. **Tilgjengelighet til nødvendige funksjoner:** Eldre setter stor pris på å ha viktige tjenester og fasiliteter i nærheten av sitt bosted. Dette omfatter tilgang til butikker, helsetjenester og offentlig transport, som alle bidrar til bekvemmelighet og selvstendighet. Mange eldre vurderer også tilgjengeligheten av disse tjenestene når de velger bolig.
2. **Naturlige omgivelser og gode forbindelser:** Deltakerne la vekt på betydningen av natur, solforhold, ro og frisk luft i nærmiljøet. Grønne områder og vakre landskap bidrar til trivsel og velvære blant eldre. Både på Borgen og Høn var deltakerne opptatt av å ha gode rundturer, inkludert gang- og sykkelstier. Muligheten til å utforske nærmiljøet til fots eller på sykkel gir ikke bare helsefordeler, men også sosialt samvær og tilknytning til lokalsamfunnet.
3. **Tydeligere formidling og mer inviterende sosiale møteplasser:** Det ble påpekt behovet for bedre kommunikasjon om arrangementer og aktiviteter rettet mot eldre, samt mer inviterende og tilgjengelige sosiale møteplasser.

Generelle erfaringer

Rekrutteringen av deltakere viste seg som sagt å være utfordrende, men til tross for dette var de som deltok engasjerte og kom med mange gode innspill. Under dialogen kom deltakerne med nyttige forslag til alternative kanaler for rekruttering, for eksempel ved å annonsere i lokalavisen Budstikka. Videre ble det klart at muntlig kommunikasjon var foretrukket av deltakerne. Et spørreskjema hadde blitt utformet på forhånd som det var planlagt at deltakerne kunne fylle ut på dialogverkstedet, men dette ble heller benyttet som støtte under samtalen. Bruk av kart på skjerm viste seg å være nyttig for å diskutere spesifikke steder. Det var planlagt at deltakerne skulle få registrere i appen selv under

stedsvandringene, men det fungerte bedre at en fra kommunen gjorde det for dem slik at samtalene kunne flyte bedre.

Begrensinger ved metoden og videre anbefalinger

Selv om Seniortråkk har vist seg som en verdifull medvirkningsmetode, er det viktig å anerkjenne og adressere noen begrensninger for å sikre dens effektivitet og relevans. En begrensning var at deltakerne primært var «unge» eldre, med god mobilitet og ingen fysiske plager. Dette kan ha påvirket resultatene ved å utelukke eldre med mer begrenset mobilitet eller helseutfordringer. Videre var det ingen av deltakerne som hadde minoritetsbakgrunn, noe som begrenser generaliserbarheten av funnene til mer mangfoldige befolkningsgrupper. En annen begrensning var tilstedeværelsen av en dominerende deltaker under tråkket på Høn som begrenset andre deltakers mulighet til å delta fullt ut i samtalen. Dette understreker utfordringen med å håndtere ulike deltakerdynamikker i medvirkningsprosesser.

Det er også viktig å merke seg at appen ble administrert av kommunens ansatte, og derfor kan det ha oppstått svakheter i gjengivelsen av dataene. Enkelte svakheter ved appen inkluderer at brukere må stå stille og fullføre registreringen for at informasjonen skal loggføres med riktige koordinater. Som et resultat kan noen av kartpunktene være noe unøyaktige, med en potensiell feilmargin på noen titalls meter.

Selv om innbyggerpanelet ble benyttet som et rekrutteringsverktøy, kan det være hensiktsmessig å supplere dette med andre kanaler for å sikre bred deltakelse og representativitet. En anbefaling ville være å også kontakte eldrerådet, lokale gågrupper eller velforeninger i området. Disse kan være verdifulle ressurser for å nå ut til en bredere og mer variert deltakergruppe, spesielt eldre som kanskje ikke er så aktive på digitale plattformer.

Underveis i arrangementet oppstod det mange spørsmål fra deltakerne angående lokale hendelser og tiltak i kommunen. Det ville derfor vært hensiktsmessig å stille med flere representanter fra kommunen, gjerne med ulike faglige bakgrunner. Dette vil bidra til å gi mer omfattende og nøyaktige svar på deltakernes spørsmål og bekymringer som vil styrke tilliten til medvirkningsprosessen.